

พาจะตีฮือเพอแฆ

พาจะตีฮือเพอแซฺ

ปฆาแกวี๊ต่า เขมลาวัณย์ จ่าวะ

ปฆาแกวี๊ต่าฆอ ศรัณย์รักษ์ สันติอรุโณทัย

โครงการพัฒนาการเรียนการสอนแนวทางทวิภาษา (ไทย-กะเหรี่ยงสกอร์)

โครงการร่วมมือระหว่าง สพฐ. สพป. เชียงใหม่ เขต 5,6 และมูลนิธิภาษาศาสตร์ประยุกต์

สนับสนุนโครงการโดยมูลนิธิเกื้อฝันเด็ก

Supporting the Mother Tongue Based Multilingual Education (MTB-MLE) project

in Ethnic Minority Communities in Thailand: Sgaw Karen-Thai

Financially supported by Child's Dream Foundation

Joint project between FAL & OBEC

พาจะตี โอ่ะ เดอ อ๊าโม่ อ๊าป่า อ่ะ เด๊อ มา แว เล๊อ ว่า พาจะตี อ่ะ เด๊อ พาล่ะ ลือ แว ท๊อ ชอ ร๊ะม๊า อ๊าป่า แซว่ ลอ ญ่ะ พาจะตี่ โต๊ เจอ อ๊าป่า บื่อะ ลอ ชอ เล๊อ เด๊อ แม่ะญา พาจะตี แก๊ โพซ่า บ่อะอื่อะ อ๊าญ่า ซู อ่ะ แอ่ะ ด๊อ อ่อะ โก่ะ ต่าแคว๊ ต่าเชอ ท๊อญ่า ชอญ่า บ่ะช่า เต๊อ อ่อะ เซ๊อบ่ะด๊อ ต่าซ่า แพ๊ อ่ะแว โต๊ก่อะ เซ๊อบ่ะด๊อ พาจะตี ทู๊ แพล๊ะ ศี่ะ แว ลอฮ

เต่อนีญาอี พาจะตี อ่ะ เด๊อ มาบู่ะต่า มาซี ท๊อเก่อ มา ต่าเฆ่ อ๊าป่า โต๊ เจอ มาซี ท๊อ อ๊า โม่ โต๊เจอ แฆ อ่อะต่า เล๊อ ต่า แฆ อ่อะ อ่ะปู เดอเป่อะมื่อปฆ่า เล๊อ ก่าเศอ ต่านีญาอี ต่าอ่อะ โอ่ะ อามี เม่แว มู๊ซ่าท๊อญ่า ท๊อแย่ะ ท๊ออ่ะพอลือเคบอ ด๊อเฮอ ต่าด๊อ โอ่ะมู๊ โอ่ะฆอ พ่อะมื่อ ปฆ่ามา พ่ะ ลอคอ เมล่า เฆ ลอฮ

ตีฆอ เดอ ตีมู แล เล๊อ พาจะตี อ่ะ เด๊อ ด๊อ เก๊อ กี่ จื๊อ ก๊อ เก่อลา เล๊อ เด๊อ เต๊อ ดู่ะ อี ลอฮ มาต่าเฆ่ วี พ่อะมื่อปฆ่า เดอ โพซ่าโฮ อ่อะเมวี่ะๆ พาจะตี อ๊าป่า เช่ นอ มา แก แม่ะ อู คลอทีคลอ เล๊อ เม่ะ อู ล่อ ปฆา อ่อะ เม แล่ อ่อะ ด๊อ ทีคลอ

แพ๊ อ๊า อ่อะ ทีคลอ อ่า คา เน่ อ๊าโม่ ก๊อ โจ๊ แว พาจะตี อ๊า อ่อะเม ลี๊ อาฮ อ๊าป่าแต๊ อ่า เต๊อ แฮ ดี บาฮ อ๊าโม่ น่าโฮ แว แล ศอ เล๊อ ต่า เฆล่อ ตี๊ ลอคอ เบล่อะ เน่ ดี๊ ท๊อญา ท๊อ แคว่ ลอฮ

เต๊อ โจ่ อ๊าโม่ ช่อะ ท๊อญ่า ท๊อแคว๊ แล ศือ เด๊อ ก๊อ พาจะตี แล อ่อะเม พาจะตี จี่ศอ แว ชี นอ อ่อะเม ท๊อญ่า เล่อะ วี อ่อะ ด๊อ แว ท๊อ แคว๊ เดอ โก่ะ

มือฮาลอปา อ๊าโม่ โต่ มื่อซ่า ท่อ นอ อื่อะ พออ่อะ เซ๊อ บ่ะด๊อ เดอ ท๊อญ่า คลอ เซ๊อบ่ะด๊อ ฆ่ะ เซ่อก่อฮอ เต่ ลอ ญ่าโพ แพ อ่ะ แว มา อ่อะ ต่าอ่อะ วี อ่ะ แว ก๊อ พาจะ ตี เดอ อ๊าป่า แฮ ออก เม อ่ะแว เซ๊อฆา อ่อะเม แปฆ ด๊อต่า ซูมื่อะ ซ๊ะมื่อะ อ๊าโม่ อ๊า ป่า แต๊ ท่อแว พาจะตี เน๊อ บ่ะ อ่อะ ต่าด๊อ เจ่ อ่ะปลื๊อ อ๊าโพฆ่ โอ่ะ ร๊ะม๊ะ ท๊อญ่า บ่ะ อ่อะ ออ ร๊า อา บ่า พาจะตี เต่อ คอ เต๊อ เบอเร่อ แว บ่า อ่อะ แว ดี๊ ท๊อญ่า เต๊อ อ่อะ ต่าด๊อบ่า

มื่อคี๊กล๊า พาจะตี อ่ะ ฮี๊อ เพอ ชา โด่ะ จี่ะ เอ่ะ ชา เล๊อ ต่าฮี๊ะล่อปู ด๊อ ก๊อแว อื่อๆๆ เอ่ะชา เต๊อ ลอ โอ่ะ เล๊อ ต่าฮ๊าล่อปู ยี่ม๊า ก๊อ อ๊าโม่ อ๊าป่า แล กว่า ออ ฮ่อ แว ดี๊ อ๊าต่าชา ร๊ะม๊ะ อ๊าโม่ อ๊าป่า เต๊อ ซี่ญ่า เก่อ โต๊ เจอ แว ดี แลฮ

แพ เล๊อ ฆอค่อ ต่าคี๊ซู พาจะตี มีนอ อ่ะ ฮี๋อ เพอ ชา เอ่ะชา เต่อลอ อ๊าป่า แล ตือ เต๊อ ซี่ เล๊อ เด๊อ เคลอตี แล เบ เซ่อก่อค่า เก เซ่อ เค่อะ แว ดี๊ อ่ะจ๊อ นี่เน่ แว ดี๊ อ่ะ ที เต ลอ แว เดอ เก่อแนจ๊อ เบล่อ แว เต๊อ เบ่ะ เมอ แว อ๊า อ่อะ เดอ ที โลโล เต๊อโจ่ พาจะตี จี๊ะศอ เล๊อ ต่าฮี๊ะล่ออ่ะปู ด๊อ เต่อจื๊อ เอ่ะชา ลอ เก แว พาจะตี ซี๊ะคือ แว เล๊อ อ่ะ เอ่ะ ชา ลอ อ่าฮือ เพอ เต่อชา เลอ บ่า อ๊าโม่ แต๊ แว เน๊อ ที ลี่ อ่า เน่อ เม๊ อ่อะ ต่าด๊อ ต่าล่า ต่าซ่า เก่อเมอ เล๊อ เอ่ะ เต๊อ เก๊อ ที๊ บ่า เอ่ะ ชา เก่อญอ แว โพควา พาจะตี แต๊ เซโม่ ซู๊ญ่าปา เจ่อ เก๊อเก อ่อะ เก่ ต่าด๊อ ต่าล่า ต่า ซ่า ลอฮ

โม่ เดอ ป่า แล ศอ เล๊อ ต่า แฆ ล่อ ป่า มา แก เม่ะอู โม่ พอเม แฆ อ่อะต่า เต่อ นีญูาอี โม่ แฆ อ่อะต่า แคว๊ อ่อะ เซ๊อบ่ะโด่ะโค่ โต่มู๊ ซ่า เซ่อกอ โม่ เดอ ป่า เดอ พาจะตี อ่อะเม เซ่อก๊อ พาจะตี อ่อะ เก ต่าด๊อ พาจะตี อ่อะ ต่าด๊อ โม่ เดอ ป่า นีท่อ เซ๊อฆา อ่อะเมเดอ ต่ามี่อะซู่ มี่อะซ๊า

.....จะตีท้องผูก.....

จะตีอาศัยอยู่กับพ่อและแม่ บ้านของจะตีทำด้วยไม้ไผ่ ใต้ถูบ้านของจะตี เลี้ยงหมู เลี่ยงไก่มากมาย พ่อกำลังซอยหยวกกล้วย ส่วนจะตีช่วยพ่อให้อาหารไก่ที่หน้าบ้าน

จะตีเป็นเด็กตัวอ้วน มีผิวสีดำ จะตีชอบกินขนม ของทอด ของหวาน เนื้อหมู เนื้อไก่ แต่ไม่ชอบกินผัก ผลไม้ เจอผักทีไร จะตีจะแอบคายทิ้ง

เช้าวันนี้ บ้านของจะตีทำบุญใหญ่ ฆ่าหมูเพื่อนำมาทำพิธี พ่อก็ฆ่าหมูส่วนแม่ทำอาหารในครัวกับแม่บ้านคนอื่นๆ วันนี้อาหารมีหลายอย่าง เช่น น้ำพริกสมุนไพร ลาบหมู แกงเนื้อหมู แกงฟักทอง หมูทอด ผักนึ่งมากมายหลายชนิด แม่บ้านต่างช่วยกันจัดเตรียมอาหารวางในขันโตกอย่างสวยงาม

ตีฆอ กับตีมู เดินเข้ามาบ้านของจะตี เพื่อร่วมทำพิธีเรียกขวัญและมัดมือให้กับคนในบ้าน

หลังจากทำพิธีเสร็จแม่บ้านและเด็กคนอื่นๆ ต่างรับประทานอาหารอย่างเอร็ดอร่อย พ่อของจะตี ก็นั่งก่อไฟ ต้มน้ำชา ในห้องครัว ชาวบ้านที่กินข้าวเสร็จ ก็มานั่งดื่มน้ำชา

ขณะที่พ่อกำลังนั่งดื่มน้ำชาอยู่ แม่ก็ตะโกนถามบอกว่า ..... “จะตีมากินข้าวหรือยัง” ..พ่อพูด...”ยังไม่มาเลย”..แม่ได้ยินเสียงดังนั้น แม่จึงเดินเข้าไปในห้องครัว เอาถ้วยมาตักแกง แม่เลือกตักแต่เนื้อหมู และเนื้อทอดเท่านั้น

สักพักแม่จึงเดินกลับบ้านพร้อมกับถ้วยแกงเนื้อหมูและเนื้อทอด ขณะที่แม่ไปถึงที่บ้าน แม่ก็เรียกจะตีมากินข้าว จะตี รีบวิ่งมาในห้องครัวแล้วนั่งกินข้าว จะตีกินแกงหมูจนหมดหลังจากกินแกงหมูเสร็จ จะตีก็นั่งกิน เนื้อทอดและขนม

เย็นวันนี้แม่ทำอาหาร ตำน้ำพริก แกงผักกาดใส่หมู ผักลวก ยำมะเขือเทศใส่ปลาทู แม่ทำอาหารเสร็จจึงเรียกพ่อกับจะตีมากินข้าว ทั้งสามนั่งกินข้าวกันอย่างมีความสุข แม่กับพ่อก็พูดขึ้นมาว่า..จะตีลูกต้องกินผักบ้างนะ..ผักมีประโยชน์มากมาย เนื้อหมูกินให้พอดีอย่ากินเยอะนะ..ลูก แต่จะตีไม่สนใจเลือกกินแต่เนื้อหมูไม่ยอมกินผัก

ตอนกลางคืน จะตีปวดท้องหนักมาก จะตีรีบวิ่งเข้าห้องน้ำ แล้วร้องเสียงดัง “อี๋... อี๋...ท้องอืด ถ่ายไม่ออก” เข้าห้องน้ำอยู่นาน จึงเรียกแม่กับพ่อเข้ามาในห้องน้ำ จะตีนั่งร้องไห้ด้วยความเจ็บปวด พ่อและแม่ไม่รู้จะช่วยจะตีอย่างไรดี

ตอนเช้ามืด จะตียังนอนปวดท้องถ่ายไม่ออก พ่อจึงเดินออกไปหาสมุนไพรหลังบ้าน พ่อเก็บลูกมะแว้นขมที่สุกๆ พ่อเอาลูกมะแว้นขมมาล้างให้สะอาด และบีบให้เป็นน้ำจากนั้นก็ผสมกับน้ำผึ้งป่า หนึ่งช้อนโต๊ะ พ่อก็ให้จะตีดื่มพร้อมกับน้ำเปล่าหนึ่งแก้ว อีกสักพักจะตีก็วิ่งเข้าห้องน้ำอีกรอบ จะตีดีใจมากที่ไม่ปวดท้อง แม่จึงพูดขึ้นว่า..”เห็นไหมลูก... ถ้าเรากินผัก กินผลไม้จะทำให้เราถ่ายง่ายด้วยนะ” “ได้ครับแม่” จะตีพูด “ต่อไปนี้ลูกจะกินผักและผลไม้ครับ”

พ่อและแม่เดินไปในห้องครัว พ่อก่อไฟ แม่หุงข้าว แม่ทำอาหาร วันนี้แม่ทำ อาหารผัดกะหล่ำปลี แกงผักกุด ตำน้ำพริกมะเขือ พ่อกับแม่และจะตีนั่งกินด้วยกัน จะตีเริ่มกินผัก จะตีกินผักจนหมดพ่อและแม่ก็หัวเราะ ทังสามนั่งกินข้าวอย่างมีความสุข

MTB MLE

Instructional and Learning Materials Repository